

patkányokat, ha a csatornában meg is maradnának. Néhai jó Pillich Kálmán azonban hiába szónokolt, hiába írt dörgedelmes cikkeket, agitációjának nem volt eredménye. A város hatósága sohasem látott a patkányproblémában komoly veszedelmet.

Most — mint értesülünk — ismét el fogják

Az iparosok az árvizsgáló bizottság ellen.

(A Szege tudósítójától.) Az árvizsgáló bizottság azok közül a háborusult intézmények közül való, amelyeknek működésével senki sincs megelégedve. Hivatása tulajdonképpen az lenne, hogy a közszükségleti cikkek árát a mindenkori viszonyoknak megfelelően szabályozza, illetve hogy megállapítsa azokat az irányárakat, amelyek nem egészen azonosak a háboru alatti maximális árakkal. Indokolt esetben ugyanis túllépésük megengedhető. A körülmények azonban olyanok, hogy az árvizsgáló bizottság a legjobb akarat mellett sem teljesítheti hivatását, minden intézkedésével magára haragítja egy a fogyasztók táborát, mint a kereskedőket. Ennek következtében az árvizsgáló bizottságok működése csupán a bekövetkezett áremelkedések tudomásulvételére és szankcionálására redukálódott, mivel pedig ezek az áremelkedések olyan hihetetlenül gyorsan kergetik egymást, a bizottságok már csupán a túlhaladott eseteket szentesíthetik és így csak lassan kullognak a valóság után.

Ezek a körülmények természetesen nem lehetnek alkalmasak arra, hogy szimpátiát keltsenek az árvizsgáló bizottságok iránt és mindgyakrabban felbukkan az a kívánság, hogy ezeket a bürokratikus és merőben felesleges intézményeket haladéktalanul szüntesse meg a kormány, mert ez a rossz már egyáltalában nem szükséges rossz. A fogyasztóközönség érdekében azonban mégis kívánatos az árvizsgáló bizottság fenntartása, ha nem is a mai formájában. A gazdasági élet ugyanis még nagyon messze van a megállapodottságtól, a napról-napra változó konjunktúrák játéka pedig elsősorban a fogyasztók érdekeit veszélyezteti.

Az árvizsgáló bizottságok legelkeseredettebb ellenségei kétségtelenül az iparosok, akik többé kevésbé joggal méltatlankodnak néhány lehetetlen bizottsági intézkedés miatt. A vendéglősök, kávéos és sütőiparosok szakosztályainak küldöttsége járt kedden dr. Pálffy József ipartestü-

kezdeni a kötelező patkányirtást. Elfogy majd néhány métermázsza patkányirtó szer, keresnek néhány rongyos százast a patkánybűvölők, jövőre pedig a patkányok ismét elszaporodnak.

Egy új „hamelni patkányfogó” kellene, aki furulyájával valahová egészen messzire csalogatná ki táncolva a patkányregimentet...

leti titkár vezetésével a polgármesternél. Amikor dr. Pálffy József elmondott a küldöttség élén, abban van néhány megfontolandó igazság.

Elmondotta, hogy az iparosok leginkább az árvizsgáló bizottság késedelmes eljárásai miatt panaszkodnak. Megértették, hogy öt héttel ezelőtt leadott kérelmüket még a mai napig sem intézték el. Közben az árak megduplázódtak, de az árvizsgáló bizottság hozzájárulása nélkül az iparosok sem emelhetik a készítmények árát, mert — amint az meg is történt — uzsurabírósság elé állítják őket. Az állandó zaklatás nyugtalansággal tölti el az iparosokat és sokan már arra gondolnak, hogy becsukják üzleteiket. Azért is méltatlankodnak az iparosok, mert az árvizsgáló bizottságban nincsen megfelelő érdekvédelem, sőt az egyes kérdések elbírálásánál még az érdekeltségek szakértőit sem hallgatják meg. Általában az az impressziójuk, hogy az árvizsgáló bizottság, illetve a bizottság elnöke, Balogh Károly tanácsnok nem kezeli az iparosság érdekeit kellő megértéssel és kellő jóindulattal. Dr. Pálffy József arra kérte a polgármestert, hogy vizsgálta meg az árvizsgáló bizottság működését, amely iránt az iparosok a legteljesebb mértékben bizalmatlanok. Arra is kérte a polgármestert, hogy abban az esetben, ha a bizottság újjászervezésére kerül a sor, gondoskodjék arról, hogy az iparosok képviselte megfelelő számban bejusson a bizottságba.

A polgármester válaszában kijelentette, hogy az árvizsgáló bizottságnak nem ő, hanem az Országos Központi Árvizsgáló Bizottság a felettes hatósága, határozatait tehát, amelyek bírói ítélet jellegűek, csak a központ változtathatja meg. Ami azonban az ügyek késedelmes elintézését illeti, ebben az ügyben átiratot intéz a bizottság elnökéhez. Az árvizsgáló bizottságok újjászervezéséről szóló rendelet még nem jelent meg, de azért megígéri, hogy abban az esetben, ha a rendelet számára is biztosít valami hatáskört, föltétlenül tekintetbe veszi az iparosság jogos érdekeit.

Nem erőszak a buzavalutára?...

(A Szege tudósítójától.) 1920 nyarán a város árverés útján hat évre értékesítette a Püspök-téri bazárépület helyiségeit. Az árverés a körülményekhez képest kiválóan sikerült, mert a kereskedők 10—16 000 korona évi bérért kötötték le maguknak a helyiségeket és kötelezték magukat kaució fejében egy évi bérösszeg letétele helyezésére. A kereskedők négy puszta falat kaptak a várostól, a berendezést ők vették, de hat év múlva, vagyis a szerződés lejártával az üzletberendezések is a város tulajdonába mennek át.

Két év telt el a szerződés megkötése óta és négy év van még hátra a szerződés lejártáig. Két év alatt a viszonyok alaposan megváltoztak és a város most igyekszik az általános drágulást a bérlőkkel szemben a maga javára érvényesíteni. Kétségtelen, hogy a városnak bizonyos tekintetben igaza van, amikor a boltbérletet a valutáris viszonyok változásának megfelelően fel akarja emelni. Kérdés azonban, hogy milyen módon és mértékben akarja ezt a béremelést keresztülvinni egy jogilag meg nem támadható szerződéssel szemben. A béremelés módja és mértéke pedig olyan, hogy az a Püspök-téri kereskedők, sőt Szege egész kereskedő-társadalmának körében méltó felháborodást keltett.

A város ugyanis legutóbb egy igen kellemetlen felszólítást intézett a Püspök-bazár bérlőihöz. A felszólítás lényege az, hogy a város hajlandó a négy év múlva lejárt szerződéseket még négy évvel, vagyis 1930-ig meghosszabbítani, ha ezzel szemben a bérlők 1923 május elsejétől 6—10 métermázsza buzavértéknek megfelelő évi bért fizetnek. Aki pedig nem fogadja el ezt az ajánlatot, azt négy év múlva könytelenül kiteszik a helyiségből.

Ettől a fenyegetéstől néhány kereskedő annyira megijedt, hogy a város ajánlatát elfogadta, a többség azonban ellenszegül a város pressziójának. A budapesti kereskedelmi és iparkamara éppen legutóbb foglalkozott azokkal a mind sürűbben jelentkező panaszokkal, amelyek a házigazdák buzavalutás béremeléséről szólnak. A kamara arra az álláspontra helyezkedett, hogy a boltbérlet megállapítására külön törvényes intézkedések vannak s azok a kereskedők, akik tapasztalják, hogy a házigazdák a rendelet intézkedéseit uszoraszorítva túllépik, tegyenek haladéktalanul jelentést az illetékes hatóságnál. Ebben az ügyben egyébként a kamara a népjóléti miniszterhez fordul orvoslásért.

Nézzük már most, hogy „tüllépi-e a város a törvényes intézkedéseket”? A Püspök-bazárban körülbelül negyven üzlet van. Átlag 10 000 koronás évi bért véve alapul a városnak 480 000 korona jövedelme van. Ha csak hat métermázsza buzavértékét számítjuk évi bérnek, akkor a város 480 000 koronás jövedelme több mint egy millió korondra emelkedne évente. Az hiszünk, hogy egy ilyen arányú jövedelemfokozás (amit pesszimista számítások alapján mutatunk ki) vitán felül állóan túllépi a megengedett határokat.

Több érdekelt kereskedő erről a következőket mondotta munkatársunknak:

— A város eljárása olyan felháborító, hogy napok óta valósággal izgalomban tart bennünket. Ha a város egy méltányos béremelési ajánlatot tesz és nem presszióval akar a nyakunkba akasztani egy elviselhetetlen terhet, mi is méltányosak lettünk volna és elfogadtuk volna az ajánlatot. De a fenyegetésnek ellenszegülünk. Az a fenyegetés, hogy négy év múlva kidobnak bennünket a helyiségből, enyhén itélve a

legdurvább erőszaknak minősíthető, annál is inkább, mert a megállapodás szerint a szerződés lejártával mindenki mással szemben a régi bérlőknek van előjoguk a helyiségekre.

— Az a gyanunk, hogy az egész akció inkább magánérdekből indult ki. A városi mérnökség ugyanis bizonyos százaléka házigazdoki díjat élvez a boltbérlet után és emiatt akarják most a boltbérletet horribilis módon felemelni. A város annyira megy, hogy például az egy évi bér fejében letétbe helyezett kauciót sem akarja már befutni csak oly mértékben, amely a buzavalutának megfelel.

Nem tartjuk valószínűnek, hogy a város buzavalutázása a házigazdoki díjak emelése miatt, vagy pusztán csak emiatt történt volna. A város erőszakossága azonban egy nagyon csunya lépés, egy nagyon rossz példa azok számára, akik az árdragításra, bérzúszorításra amugy is hajlamosak. Bezzeg derék földbér-lőinkkel sokkal kiméletesebben járt el a város. Hosszas közgyűlési harcok árán lehetett csak arra bírni a város vezetőségét, hogy buzavértékre emelje a földbérletet.

A Felsőtiszapart rendezése és az árvizveszedelem.

(A Szege tudósítójától.) Megírta a Szege, hogy pénteken délelőtt nagy felsővárosi küldöttséget vezetett a polgármester elé Tonelli Sándor dr. iparkamarai főtitkár, a felsőtiszaparti utcaburkolat sürgős kijavítása ügyében. Elmondotta, hogy ez a munka egyike a legfontosabb városrendezési munkálatoknak, Felsőváros lakossága már hosszú évtizedek óta követeli, sürgeljenek az elintézését, a város hatósága azonban eddig mindig elodázta a felsővárosiak jogos kívánságának a teljesítését. A felsőtiszaparti utvonallal pedig kétségtelenül egyike a város legforgalmasabb, legjobban igénybe vett utvonalaival. A Felsőtiszaparton rendkívül sok gyár, ipartelep, kereskedelmi raktár van, a botrányosan rossz kövezeten állandóan nehéz társzekerek dűbörögnek, a város áruforgalmának nagy része itt bonyolódik le és így ebből az utvonalból kerül ki a legtöbb követet-vám.

A polgármester elismerte a felsővárosi küldöttség kívánságának jogosultságát, de határozott választ nem adott, csupán azt ígérte meg, hogy a tanács majd valamilyen módon gondoskodni fog a megrongált kövezet kijavításáról, ha a sor rákerül.

A felsőtiszaparti utvonallal kijavítása pedig a legsürgősebb városrendezési munka és nemcsak a Tonelli Sándor dr. által felsorolt ipari és kereskedelmi szempontok teszik sürgőssé, hanem még egy olyan másik körülmény is, ami talán valamennyinél fontosabb.

Bíró Benő műszaki főtanácsos erre vonatkozólag a Szege munkatársa előtt a következőképpen nyilatkozott:

— Az 1921. évi kövezési program összeállítása alkalmával a különböző oldalakon megnyilvánult jogos igények kielégítésére a mérnöki hivatal fölvetett a programtervezetbe minden kérelmezett munkát. Ezek közül a munkák közül — már az utvonallal jelentőségére való tekintettel is — a legfontosabb a felsőtiszaparti utvonallal végleges kövezéssel való rendezése. Ez egyébként egyike a legrégibb városrendezési kívánságoknak. Ennek az utvonallal a rendezése az árvizvédelem szempontjából is szükséges. A töltésnek a felsőtiszaparti nagykörutól a kiskörutig terjedő szakaszát ugyan műszaki és árvizvédelmi szempontból jó karba helyeztük, de mivel a védőtöltés szélessége nem éri el a tiszai védővonalakra előírt koronaszélesség méreteit, hanem ennél jóval kisebb, eselleges árvízvíz emelkedés alkalmával, ha a Tisza vízállása meghaladja, vagy megközelíti az 1919-ben bekövetkezett legmagasabb vízálást, a hivatott műszaki személyzetnek rendkívül nagy éberséggel kell ügyelni erre a töltésszakaszra. Könnyen megtörténhetik, hogy adott esetben a szükséges védőmunkákat nem teljesíthetjük, a védekezéshez szükséges anyagokat nem szállíthatjuk a helyszínre, mivel az oda vezető út oly botrányosan rossz állapotban van, hogy azon a fokozott forgalom lebonyolítása lehetetlen. Tekintettel arra, hogy ez a védekezés Szege városának árvíz elleni védekezését jelenti — a védekezés sikerének biztosítása érdekében ez a